

Actes de la XIII Jornada d'Onomàstica
Toponímia Urbana

Castelló de la Plana 2021

Actes de la XIII Jornada d'Onomàstica
Toponímia Urbana
Castelló de la Plana 2021

COL·LECCIÓ ACTES, 23

© dels textos i de les fotografies: els autors
© de l'edició: ACADEMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

Edita: Publicacions de l'ACADEMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
Avinguda de la Constitució, 284. 46019 València
avl@gva.es - www.avl.gva.es

Disseny i maquetació: Espirelius

ISBN: 978-84-482-6599-1
Depòsit legal: V-2089-2021

PROPOSTA DE NOMENCLÀTOR VIARI URBÀ DE BENASSAL

Andreu Beltran Zaragoza
[Universitat Jaume I]

Presentem els resultats del treball realitzat per a l'elaboració d'un nomenclàtor de toponímia urbana de Benassal que reunisca les formes que s'han de considerar oficials una vegada aprovades per l'Ajuntament.

Per a la confecció de la proposta final que reuneix el nom dels carrers, les avingudes, els carrerons, els atzucacs i les places del nucli urbà de Benassal, s'han tingut en compte les directrius i els criteris de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per a la fixació de la toponímia publicats l'any 2015.¹

Es parteix de l'estudi dels topònims oficials dels espais viaris urbans actuals. Es valora la idoneïtat de les denominacions, atenent els criteris de normalització reconeguts. Es revisen la correspondència biunívoca entre un espai identificat i una denominació pròpia, la persistència de denominacions tradicionals populars, l'adequació de la llengua del topònim al seu territori i les característiques formals i lingüístiques. Es proposen solucions als problemes detectats.

Es delimiten els espais viaris mitjançant la confecció de fitxes i es determinen els espais sense nom.

Es fa una proposta de nous noms per als espais que no en tenen. S'analitzen les plaques de les façanes que hi ha actualment, es detecten els aspectes que cal millorar i es presenten les recomanacions per a l'elaboració de noves plaques.

Finalment es reproduceix la proposta de nomenclàtor, amb la llista de topònims per a ser discutida i esmenada, si cal, per una comissió de toponímia de l'Ajuntament.

---

1. Vegeu la bibliografia.

1. EL POBLE

Benassal és un municipi valencià amb el codi postal 12026, amb una població de 1.063 habitants.² Com la majoria de pobles de la part muntanyenca occidental de la comarca del Maestrat i de la resta del País Valencià està patint un acusat i continu despoblament.³

Les cases del poble estan situades en la part inferior de dues elevacions que conflueixen formant una vall per on transcorre d'est a oest el barranc de la Vila o de la Codina. Originalment la vila ocupava la falda de l'elevació orientada cara al sud, que culmina amb unes altures de 900 msnm a 960 msnm⁴ i on actualment també hi ha carrers, sols en una part de l'elevació orientada de cara al nord, formada per muntanyes amb unes altures màximes que arriben als 1.000 msnm.⁵ El barranc de la vila, la part més baixa de població, transcorre en un desnivell que va des dels 830 msnm fins als 815 msnm i, per una banda i l'altra del riu, les cases arriben fins a l'altura de 580 msnm, és a dir, que els carrers orientats de nord a sud, tant els de la solana com els de l'ombria tenen un pendent

---

2. Xifra oficial de 2020, revisió del padró municipal l'1 de gener, Institut Nacional d'Estadística (INE).

3. Quan va començar el segle XXI tenia al voltant de 1.400 habitants (INE).

4. Amb els cims de la Solana (890 msnm), el coll d'en Timor i l'ermita de Sant Roc (957 msnm), el Tossal (967 msnm) i l'ermita de la Magdalena (902 msnm).

5. Aquestes elevacions reben el nom de les Ombries i estan coronades per les Forques (972 msnm), el castell d'Àsens (1.005 msnm) i el Bovalar (1.000 msnm).

aproximat del 10%; mentre que els que són paral·lels al barranc són, en general, més plans.

Els límits del sòl urbà⁶ del nucli de població capital del municipi dibuixen un polígon irregular allargat amb unes distàncies màximes aproximades d'oest a est, de 1.220 m, i de nord a sud, de 780 m. El límit més occidental del sòl urbà en el mapa cadastral està situat en la carretera CV-167 cap a Vilafranca i el més oriental en la carretera CV-166 en direcció Albocàsser i Castelló. El punt més septentrional es localitza en l'antic camí d'Ares i el més meridional en la mateixa CV-166 en direcció a la Font d'en Segures i Culla.

Fora dels límits de sòl urbà marcat en el visor de cartografia cadastral hi ha edificis d'ús ramader o agrícola que formen carrers.

El terme municipal compta amb nombrosos masos; però actualment n'hi ha molt pocs d'habitats. És destacable el nucli que conforma l'anomenat balneari de la Font d'en Segures, a tres quilòmetres de la població, amb hotels, apartaments, restaurants i altres edificacions que formen carrers, que s'habiten durant els mesos de l'estiu. Aquest treball el limitem als espais viaris del nucli urbà principal.

Les primeres referències toponímiques al municipi són del segle XIII, abans de la conquesta de Jaume I, i fan referència a un lloc anomenat *Avinçal* (1213). Posteriorment, el mateix any de la carta de poblament s'esmenta una propietat senyorial, també considerada heretat, amb el nom de *Venaçal* (1939). Poc després es fa referència a un veí de *Benaçal* (1244) i més tard al castell i la vila de *Vinaçal* (1263).⁷

A principis del segle XIV, sota el domini del Temple es va fortificar la població amb un ample mur conservat en algun tram entre les cases. En aquest primer espai, la vila ocupava els carrers actuals de la Mola, l'Església i els Carrers. Un espai que explica el mateix topònim *Mola*, ja que correspon al cim pla, lleugerament inclinat cap al sud, d'un tossalot circular tallat per cingleres al voltant. Les parets de roca formaven precipici molt pronunciat en la part occidental per on transcorria el Torrentill, i també pel sud, on se situaven els accessos costeruts a dos portals. El tram de mur del nord,

que s'alça sense cingle, encara es conserva amb el portal de la Mola i va estar protegit per un vall i una barbacana.

Cap al 1380 l'Orde de Montesa finalitzà una segona fortificació que ampliava pel sud la vila amb un recinte rectangular que incloïa els llocs que ara corresponen a la Placeta i el carrer Major, els quatre carrers paral·lels (de Cavallers, de la Font, de Grau i de Sant Roc), en direcció al barranc i el carrer Pla, transversal que els uneix per la part més meridional. La defensa occidental d'aquesta ampliació correspon al carrer del Mur amb una torre redona i les dues torres quadrades en els dos cantons del sud, totes tres conservades actualment.

Posteriorment es van desenvolupar ravals extramurs per la part est seguint els camins d'Ares i Morella i el d'Albocàsser i Sant Mateu, i per la part occidental les cases del Torrentill i del carrer de Loreto seguint el camí de Vistabella i Vilafranca. Pel sud, fora de les muralles, es va edificar en el Planet seguint el camí de Culla.

El creixement demogràfic del segle XIX i principis del XX (el municipi va arribar als 3.000 habitants) comportà una gran transformació en l'urbanisme de la vila. L'ampliació de l'església tallà un carrer i actuacions de l'Ajuntament van ordenar els accessos des del nord amb la creació de rectes avingudes i la plaça de Balasc d'Alagó.

A mitjan segle XX s'urbanitzà l'accés des del balneari de la Font d'en Segures amb la plaça de Joaquim Ballester i es van adequar les avingudes de Castelló i de Vilafranca.

A finals del segle XX s'edifiquen nous habitatges en les tres eixides per carretera; primer en l'avinguda de Vilafranca, i poc després en l'avinguda de la Font d'En Segures, en el camí de la Pedrissa i en l'avinguda d'Albocàsser on s'han creat nous carrers.

2. REGULACIÓ DE LA TOPONÍMIA OFICIAL I DE LA SENYALITZACIÓ

La tria dels noms de les vies públiques és competència exclusivament municipal segons l'article 15.1 de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV). La regulació d'aquesta tasca es concreta en l'Orde d'1 de desembre del 1993, de la Conselleria d'Educació i Ciència, sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les

6. Visor de cartografia cadastral.

7. Beltran Zaragoza 2019.

vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.⁸

Per a ser oficials a tots els efectes, les denominacions aprovades per l'Ajuntament s'han d'incorporar al padró municipal i s'ha de fer la comunicació oportuna a l'Institut Nacional d'Estadística.

Els ajuntaments tenen l'obligació de mantenir actualitzades la nomenclatura i la retolació de les vies públiques, a més de la numeració dels edificis, informació que han de posar a l'abast de les administracions públiques interessades.

L'ús uniforme dels topònims és un element essencial en la cartografia. El primer pas per aconseguir-ho és normalitzar la toponímia, és a dir, establir les formes correctes atenent unes normes o uns criteris fixats. Els ajuntaments també han de mantenir la cartografia corresponent, o si no n'hi ha, la referència precisa de les adreces postals amb la cartografia elaborada per l'Administració competent.⁹

3. ESTAT ACTUAL DE LA TOPONÍMIA URBANA DE BENASSAL

3. 1. LES FONTS

Per a conèixer l'estat actual de la toponímia urbana de Benassal hem recorregut a tres tipus de fonts: llistes escrites de topònims utilitzades per organismes oficials; mapes i plànols, oficials i d'ús particular, on els topònims se situen en el lloc que designen, i les plaques que hi ha en les façanes del poble.

3.1.1. Llistes de vies públiques del poble

[FAB] Fitxer de vies públiques, facilitat per l'Ajuntament de Benassal (2020).

[INE] Callejero del Censo Electoral. Fitxer de vies i de trams de vies de 21/09/2020, Institut Nacional d'Estadística.¹⁰ Inclou les vies del balneari

8. Aquesta orde desplega la disposició final primera del Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana sobre senyalització de vies i servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

9. Article 75 del Reial Decret 1690/1986, d'11 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de Població i Demarcació de les Entitats Locals (modificat pel Reial Decret 2612/1996). (AVL 2015, p. 20.)

10. El Callejero conté tota la informació que identifica plenament les vies i trams de via que pertanyen a cada secció censal. https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=Page&cid=1259952026632&p=1259952026632&pagename=ProductosYServicios%2FPYLayout.

Primer espai fortificat de Benassal a principis del segle XIV

de la Font d'en Segures i els masos del terme, dades que no hem tingut en compte per al present treball.

3.1.2. Plànols del poble

[VCC] Visor de cartografia cadastral. Base cartogràfica de l'Institut Geogràfic Nacional. Seu electrònica del cadastre. En el mapa es pot observar la delimitació de les illes de sòl de naturalesa urbana i el parcel·lari cadastral urbà amb els topònims de les vies.¹¹

11. <https://www1.sedecatastro.gob.es/Cartografia/mapa.aspx?del=12&mun=28&refcat=7457701BE437>.

TAULA 1

NOMBRE DE TOPÒNIMS REGISTRATS EN LES FONTS OFICIALS I D'ÚS (a= avinguda; p= plaça; c= carrer; x= camí; y=carretera; t= travessia; b= barri; o= sense nom)																							
FAB				INE				VCC				VCV				PGM				POB			
77				76				73				70				53				49			
a	p	c	x	a	p	c	x	a	p	c	x	a	p	c	x	a	p	c	x	a	p	c	x
5	5	56	2	6	5	59	1	6	4	52	3	5	5	52	3	4	5	33	2	4	3	42	-
y	t	b	o	y	t	b	o	y	t	b	o	y	t	b	o	y	t	b	o	y	z	b	o
1	-	-	8	-	-	-	5	-	1	-	7	1	1	-	3	1	2	1	5	-	-	-	-

[VCV] Visor de cartografia. Institut Cartogràfic Valencià de la Generalitat Valenciana: <https://visor.gva.es/visor/>, consulta de 29/12/2019.

[PGM] Plànol de Google Maps, actualitzat 31/03/2020.¹² L'hem incorporat perquè és molt usat en la geolocalització per Internet, sobretot amb els telèfons mòbils.

[POB] Les plaques oficials col·locades a les vies del poble, fotografiades durant l'any 2020 i reunides per al seu estudi.

Amb les dades de les sis fonts vam comprovar en quin mesura es compleixen els criteris per a la normalització de la toponímia urbana i es van determinar els aspectes en els quals cal proposar de fer modificacions.

3.2. ESTUDI DE L'ESTAT ACTUAL DELS NOMS DE LES VIES URBANES DE BENASSAL

En aquesta primera part del treball vam revisar l'estat dels topònims de les vies urbanes de Benassal en l'actualitat tenint en compte l'aplicació o no dels criteris de normalització.

3.2.1. La univocitat

Els organismes internacionals recomanen el principi d'univocitat com l'ideal de normalització toponímica, que

consisteix a assignar un únic nom normalitzat a cada lloc o zona amb una identitat reconeixible.¹³

Atenent el principi d'univocitat, quan vam repassar les sis fonts de la toponímia urbana de Benassal seleccionada vam extraure les observacions que es recullen a continuació.

En la taula 1 es pot observar que el nombre total de denominacions que reuneix cada font consultada no és coincident en cap cas i varia en un interval que va entre els 49 topònims que figuren en les plaques de carrer i els 77 que recull el fitxer de vies públiques que ens va proporcionar l'Ajuntament.

3.2.1.1. Observacions sobre els genèrics

Els tipus de llocs de l'espai urbà de Benassal que presenten denominació pròpia en els plànols i fitxers, segons els genèrics utilitzats són set: carrer, avinguda, plaça, camí, travessia, carretera i barri.

Quan observem els espais denominats en els plànols o en la realitat del poble descobrim que a un mateix lloc no totes les fonts li atribueixen el mateix genèric, per la qual cosa varia el nombre de topònims classificats per genèrics en les diferents llistes i mapes (vegeu taula 1).

La variació es concreta en els casos d'alternança següents:

- a) avinguda/carrer. La via anomenada *de Ramon Vallterra* es considerada *carrer* per totes les

12. <https://www.google.com/maps/place/12160+Benassal,+Castell%C3%B3n/@40.3793046,-0.1465294,16z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0xd5f8df0640e11b1:0x80c486a812ca933b18m2!3d40.3797068!4d-0.141951>

13. AVL 2015, p. 31.

fonts (FAB, INE, VCC, VCV, PGM), tanmateix en la placa figura el genèric *avinguda*.

- b) *avinguda/carretera*. La via amb el nom de *Vilafranca* apareix amb el genèric *avinguda* en tres fonts (INE, VCC, VCV) i com a *carretera* en dos (FAB i PGM). No hi ha placa.
- c) *plaça/carrer*. L'espai anomenat el *Planet* és considerat *plaça* en totes les fonts consultades (FAB, INE, VCV, PGM) excepte en una que el considera *carrer* (VCC). S'explica per la falta d'actualització d'aquesta font.
- d) *carrer/camí*. Alternen els genèrics *carrer* i *camí* en tres vies. L'anomenada de *la Pedrissa* rep el genèric de *carrer* en tres fonts (FAB, VCC i POB) i el de *camí* en les altres tres (INE, VCV i PGM). La via amb el nom de *sant Cristòfol* porta el genèric *carrer* en tres (INE, VCV i POB) i el de *camí* en les altres tres (FAB, VCC i PGM), i l'anomenat *del Saulonar* porta el genèric de *carrer* en cinc fonts (FAB, INE, VCV, PGM i POB) i *camí* en una (VCC).
- e) *carrer/travessia*. El mateix espai del poble rep el genèric de *travessia*. En unes fonts *travesia de Teresa Pascual* (VCV i PGM) i en altres es considera *carrer* amb dos noms diferents: *calle Teresa Pascual* (VCC) i *carrer Llauradors* (FAB, INE, POB). Sols una altra via rep el genèric de *travessia*: *travessia Roquetes* (VCC, PGM).
- f) El genèric *barri* sols apareix en PGM *barrio Loreto-Torro* aplicat a un conjunt de 4 vies comunicades entre elles.
- g) El genèric *carreró* s'aplica per a referir-se a vies sense denominació *callejón sin nombre* (VCC).

3.2.1.2. Una mateixa denominació per a llocs diferents

3.2.1.2.1. La mateixa denominació per a llocs diferents i separats

Avenida Teresa Pascual (VCV) per al carrer de la Canaleta.

Camino Saulona (VCC) per a un sector del carrer d'Ares.

Camino del Collet (VCC) per al carrer dels Transportistes.

Calle Pilar (VCC) per al carrer de la Caritat i el carreró sense eixida central.

Travesia Roquetes (VCC) per al carreró paral·lel al carrer de Sant Isidre.

Calle sin nombre número 1 (VCC) és el carrer de la Codina.

Aquests problemes estan resolts actualment i s'expliquen perquè la font VCC no s'ha actualitzat i no recull les darreres modificacions del nomenclàtor municipal.

3.2.1.2.2. El mateix nom per a dos vies confluents

En quatre casos una segona via o segment s'uneix en un extrem al primer formant una L i els dos trams tenen el mateix nom i numeració:

Calle Saulonar formada per una via principal i una de petita perpendicular que conflueix pel nord *calle sin nombre n° 3*, amb un sol número. (VCV). En VCC la principal és *calle sin nombre n° 2* i la perpendicular *calle sin nombre n° 3*.

Calle Collets, una via principal i una de petita perpendicular que conflueix pel sud, sense números (VCV, VCC).

Calle Canaleta (VCC), *Avenida Teresa Pascual* (*sic*) (VCV), es tracta del carrer de la Canaleta. Una via principal i una de petita perpendicular que conflueix en l'extrem oriental des del sud.

Calle Manuel Molés (VCV), una via principal i una de més petita que conflueix en l'extrem occidental des del sud. *Calle Manuel Francisco Molés* (VCC) encara no es representa el segon tram del carrer.

En altres casos la segona via que comparteix el mateix nom s'uneix en un punt que no coincideix amb cap dels extrems del primer.

Calle Caridad, la via principal i un carreró sense eixida que conflueix des de la part occidental (VCV). En VCC encara rep el nom de *calle Pilar*.

Calle Iglesia, a la via principal s'uneix el carrer del Forn de Dalt. En VCV és *calle Pilar*. En VCC per la numeració correspon a *calle Iglesia*.

Calle Roquetes, via principal i un carreró sense eixida que conflueix des de l'est (VCV). En VCC el carreró sense eixida no té ni nom i ni números de cases.

3.2.1.2.3. El mateix nom per a conjunts de tres vies o trams adjacents

El mateix nom s'aplica a un traçat conformat per la via principal i dues més formant un angle recte, que s'uneix per l'extrem d'una de les seues vies a la principal.

Avenida Villafranca del Cid dona nom a una llarga via, a una petita perpendicular cap al nord i a una tercera perpendicular a la segona cap a l'est. VCV no inclou el nom en aquests carrers adjacent que segueixen la numeració de les cases de la via principal (1, 10, 12, 14, 16, 18). VCC tampoc inclou el nom però sí que correspon la numeració.

Calle San Francisco (VCV). És el nom d'un carrer llarg i dels dos trams formant angle recte que s'uneixen per la part oest. VCC per als carrers adjacents posa *callejón* i la numeració es correspon amb la del carrer de Sant Francesc.

També trobem el cas en què s'usa el mateix nom per a dues vies paral·leles i una de perpendicular que les uneix, formant una H o una figura semblant.

Calle Ricardo Vives (VCV). En VCC consta el nom de *calle Ricardo Vives* en els dos carrers paral·lels i no en el que els uneix de nord a sud, i fa correspondre la numeració.

Calle Eres Tancades (VCV). En VCC consta el nom en un dels dos carrers paral·lels i en el tercer que els uneix i la numeració és consecutiva.

Calle Tres Forques (VCV). En VCC consta el nom en dos dels carrers i segueix la numeració en el tercer.

Així mateix observem casos en què dues vies perpendiculars a una de principal comparteixen el mateix nom:

Calle San Roque és el nom que s'aplica a dos carrers perpendiculars que en punts diferents conflueixen al principal per la part occidental (VCV).

En VCC no hi ha nom en cap dels dos carrerons confluents, però segueixen la numeració.

Calle Serraes és el nom que comparteixen dues vies perpendiculars a la principal, a la qual conflueixen en llocs diferents, una per la part occidental i l'altra per l'oriental (VCV). En VCC consta el mateix nom en les tres.

3.2.1.2.4. El mateix nom per a quatre vies o trams confluents

Calle Peñagolosa inclou una via, una plaça i dos carrerons (VCV). En VCC el nom apareix en la principal, en el carreró més estret. Per la numeració també correspon al carreró de Dalt i també es considera *Penyagolosa* la part més baixa del carrer d'Ares des de Sant Isidre fins al Pany de Dalt.

Calle Culla. La via principal i tres petites vies. La primera de les petites conflueix en un punt no extrem a la via principal, la següent és perpendicular i unida a l'anterior per un extrem i la tercera de les petites és perpendicular a l'anterior i unida per un extrem. Les tres amb forma d'escala. En VCC *calle Culla* comprén el carrer de la Roda des del carrer de la Font, tot el Planet i tot el raval de la Codina.

3.2.1.3. Pervivència dels noms tradicionals populars

El principi d'univocitat dels topònims es torna a vulnerar si tenim en compte la pervivència de les denominacions tradicionals populars dels indrets. En la taula 2 mostrem els casos en dues columnes, una amb els noms oficials del fitxer de vies públiques de l'Ajuntament i l'altra amb el nom que els benassalencs usen oralment per a referir-se a aquests llocs.

En la denominació popular, en molts casos, no s'usa genèric perquè es manté com a una zona encara sense urbanitzar, tal com era en el passat; per exemple, *els Plans*, o conformant un barri com ara *els Carrerons*.

La denominació popular d'altres llocs del poble utilitza genèrics corresponents a realitats també del passat. *El Pany de Dalt*, que ara és un carrer, originalment era un sol reng de cases. *El Pati* o *el Pati de l'Església*, eren solars que ara han esdevingut places.

Al llarg de la història, l'Ajuntament va decidir que un carrer que ja tenia el seu nom, fora dedicat a una persona en reconeixement o gratitud. Tenim constància d'aquests nous batejos de carrers o avingudes des de principis del segle XIX, tot i que la majoria dels actuals són del segle XX, sobretot del primer terç. Tot i que molts tenen un segle de vida, la majoria de carrers dedicats a persones, mantenen el nom tradicional en la conversa dels benassalencs.

Enumerem els casos de doble denominació amb la indicació de la vitalitat del nom popular en cada cas.

A José Enrique Monferrer Forés, metge i fundador de l'empresa d'autobusos Hispano Fuente en Segures i a Teresa Pascual Añó (1914-1995), pintora, es van dedicar dues avingudes dissenyades en *els Plans* a primeries del segle XX. Es manté *els Plans*.

Al mestre i cavaller de l'Orde Civil Manuel Ajado (1862-?) es va dedicar l'any 1928 l'espai on estava la porta de l'escola, que servia de pati i on es jugaven partides de pilota, anomenat popularment *el Joc*. La gent de més edat encara usa *el Joc*.

El professor, rector de seminaris diocesans i poeta mossén, Joaquim Garcia Girona (1867-1928), va ser reconegut com a fill il·lustre per l'Ajuntament l'any 1922 amb la dedicatòria del *carrer de l'Hostal*, on es col·locà una placa destruïda durant la Guerra Civil. Es continua dient *carrer de l'Hostal* tot i que també s'usa *carrer Mossén Joaquín*.

El terratinent Ramón Vallterra Verges (†1920) va col·laborar en el cobriment del barranc de la vila i del vall, per la qual cosa es posà el seu nom a una avinguda que es va obrir en l'anomenat *el Tancat* propietat seua. La denominació popular quasi ha desaparegut i es diu *carrer Vallterra*.

L'enginyer d'obres públiques Juan Barceló Marcó (1877-1959) va redactar el projecte de carretera de Benassal a Vilafranca i dirigí les obres del tram de Benassal a la Font d'en Segures l'any 1915. L'Ajuntament li dedicà l'anomenat *carrer de la Font* on tenia la casa la seua dona M. J. Matutano. Predomina el nom popular de *carrer de la Font*, en la comunicació oral.

José Ramón Sánchez de Cotanda Rovira (cap a 1850-?), terratinent i propietari d'un palau va donar nom al carrer on es troba el casalici, anomenat popularment com a *carrer Cavallers*, que es manté.

El benefactor Joaquín Ballester Lloret (1865-1951), que va construir els apartaments en el balneari de la Font d'en Segures coneguts com a *les casetes dels pobres* per llogar-los a gent treballadora perquè pogueren fer tractaments renals amb l'aigua, va merèixer la dedicatòria de la plaça urbanitzada en el lloc anomenat *la Canaleta*. Es manté el nom tradicional.

El metge i promotor de l'aigua de la Font d'en Segures Vicente Almenar Gil (1901-1954) té dedicat el carrer conegut com a *la baixada del Tancat*. El nom popular es pot considerar desaparegut.

El pintor Gabriel Puig Roda (1865-1919) va ser distingit dedicant-li un dels carrers que formen el nucli antic de la vila, conegut en conjunt, popularment, com a *els Carrerons*. Perviu totalment el topònim tradicional.

Al capellà benefactor mossén Gordiano Ribera Marqués (1842-1912), que estiuejava al poble i va estudiar l'arxiu històric municipal, l'Ajuntament va dedicar l'anomenat *carrer Pla*. A finals del segle XX es va recuperar oficialment el nom popular que és el que figura en el FAB. Actualment es manté en ús el nom tradicional.

Per iniciativa de mossén Gordiano l'any 1903 es va dedicar una plaça acabada d'urbanitzar, a l'entrada del poble, amb el nom del noble aragonés, senyor del castell de Culla, Balasc d'Alagó (1185-1240), en part d'una zona anomenada *les Roquetes*. El nom popular es manté per a un carrer pròxim i la plaça, però, tothom la coneix amb el nom de *plaça don Blasco*.

Manuel Matutano Daudén (1882-1971), terratinent, propietari de la casa palau del carrer de la Font, va ser honrat amb la dedicatòria del carrer Major. A finals del segle XX l'Ajuntament va recuperar el nom tradicional de *carrer Major*.

La casa palau de la família Grau (Jaume Grau Falcó, al segle XVIII) va donar el nom al *carrer Grau*. Amb els béns de Magdalena de Grau i de Gras (1817-1900) l'any 1916 es va crear una fundació amb finalitats docents i culturals en la casa palau de la família. En la seu de la fundació es va establir el col·legi de monges de la Consolació fins a 1970. Durant uns anys va rebre el nom popular de *carrer de les Monges*, això no obstant actualment es manté el nom de *carrer Grau*.

TAULA 2. PERVIVÈNCIA DELS TOPÒNIMS TRADICIONALS

Fitxer de vies públiques de l'Ajuntament (FAB)	Nom popular
av. Don José Enrique Monferrer	els Plans, la carretera de Dalt
av. Fuente en Segures	els Colors
av. Teresa Pascual	els Plans, la carretera de Bai
calle Alta	el Pany de Dalt
calle Ares	el Saulonar
calle Ares	el Peiró ¹⁴ del Pany de Dalt
calle Carmen	el Fossar Vell
calle Esperanza	els Carrerons
calle Fe	els Carrerons
calle Gabril Puig Roda ¹⁵	els Carrerons
calle Grau i Gras	carrer Grau, carrer de les Monges
calle Iglesia	el Pati de la Iglésia
calle Iglesia	carreró del Forn de Dalt
calle Juan Barceló	carrer la Font
calle la Canaleta	la Canaleta
calle la Codina	el barranc de la Codina / la Codina
calle la Mola	la Mola
calle la Roda	la Roda
calle Labradores ¹⁶	el bancal de les Neles
calle Loreto	el Lorito
calle Loreto-Torro	l'Era de Torro
calle Manuel Ajado	el Joc
calle Mosen Joaquín Gordiano ⁴	carrer l'Hostal
calle Mur	el Mur
calle Pedriza	camí de la Pedrissa
calle Penyagolosa	l'Era Torreta
calle Pilar	els Carrerons
calle Ramón Vallterra	el Tancat
calle Sánchez de Cotanda	carrer Cavallers
calle Torrentill	el Torrentill
Calle Vicente Almenar	baixada del Tancat
plaza del Ayuntamiento	la Placeta
plaza del Planet	el Planet
plaza Don Joaquín Ballester	la Canaleta
plaza España	el Pati, la plaça els Bous

14. Pronunciat *perió*.

15. Error de transcripció de *Gabriel*.

16. Error de transcripció de *Llauradors*.

17. Error provocat per la confusió entre mossén Joaquim Garcia Girona i mossén Gordiano.

3.2.1.4. Els espais sense nom

Durant el buidatge dels topònims dels plànols ens vam adonar que hi ha un bon nombre de vies urbanes sense nom.

En les fonts de referència figuren amb la indicació «calle sin nombre nº» entre 3 i 8 vies. La majoria dels carrers que en un mapa consten sense nom, tenen el topònim en altres. Això s'explica per la manca d'actualització dels mapes consultats. El VCC en aquest aspecte és el mapa menys actualitzat.

En l'apartat anterior, ja hem esmentat els casos de les vies confluents i adjacents que comparteixen nom amb una de principal. A més a més, hi ha vies sense nom.

3.3. PROPOSTES DE SOLUCIÓ ALS PROBLEMES RELACIONATS AMB EL PRINCIPI D'UNIVOCITAT

Per a aconseguir una correspondència unívoca entre els llocs o vies urbanes i noms propis, seguint els problemes detectats proposem les solucions següents.

3.3.1. Genèrics

Per a evitar la variació en el genèric aplicat a un lloc proposem partir d'una definició dels genèrics. El topònim portarà el genèric que responga a les característiques de la definició.

3.3.1.1. Proposta de definicions dels genèrics de vies urbanes

Carrer. Espai públic urbà flanquejat d'edificis o solars destinat a la circulació, que permet l'accés a diferents indrets d'una població i la comunicació entre ells.

Com que la definició del *DNV* no aporta cap tret relatiu a la forma o les dimensions, per a solucionar els nombrosos casos en què un mateix nom s'aplica a diversos segments viaris proposem els criteris següents:

- Dos segments viaris units per un extrem, encara que formen un angle pronunciat es podran mantenir com el mateix carrer. La llargària dels segments o la quantitat de números de cases pot decidir el manteniment amb el mateix nom o la separació en dos carrers diferents.
- Quan es tracta de més de dos segments units formant angles pronunciats, llavors es proposarà donar un nom nou almenys a un o més trams.

Carreró. Carrer estret i petit, sovint de vianants.

Plaça. Lloc ample i espaiós, espai públic rectangular, trapezial, quadrat o circular, sense edificar, en l'interior d'una població, on solen confluïr diversos carrers.

Considerant les característiques de la definició, proposem mantenir quatre places actuals, dividir-ne una en dues i crear-ne onze de noves:

- Plaça de l'Ajuntament / la Placeta.
- Plaça del Planet.
- Plaça de Blasco d'Alagó.
- Plaça de Joaquín Ballester.
- Plaça d'Espanya / el Pati d'en Palanques (reduïda sols al voltant de la plaça de Bous).

Noves places:

- L'Era Empedrada (divisió de la plaça d'Espanya).
- El Pati de l'Església (divisió del carrer de l'Església). Podria continuar sent part del carrer posant una placa que incloguera en segon pla *Pati de l'Església*.
- Plaça del Maestrat (divisió de la part baixa del carrer mestre Ajado des de la plaça d'Espanya).
- La Mola (divisió de part del carrer de la Mola). Podria continuar sent carrer.
- La Roda (divisió de part del carrer de la Roda).
- Sant Domingo (divisió de part del carrer de Sant Domingo).
- El Peiró del Pany de Dalt (divisió de part del carrer d'Ares).
- L'Era Torreta (divisió de part del carrer de Penya-golosa).
- Plaça dels Carrerons (divisió de part del carrer del Pilar).
- Plaça de la Màquina de Batre / l'Era de Loreto (part del carrer del Cementeri).
- Plaça de l'Era de Torro (divisió del carrer Loreto Torro).

Avinguda. Via ampla, generalment rectilínia i vorejada d'arbres, que porta a una plaça, a un indret important, o que constitueix un dels carrers notables d'una població.

Atenent la definició proposem de mantenir tots els vials que han estat designats amb el genèric perquè complei-

xen els trets definitoris. Cinc han estat o estan vorejades d'arbres total o parcialment: la de Teresa Pascual, d'Enrique Monferrer, d'Albocàsser, de Vilafranca i de la Font d'en Segures. La darrera és molt llarga i en un tram poc rectilínia, però condueix al lloc més emblemàtic del municipi. Totes coincideixen amb les dues carreteres que travessen el poble; tanmateix, dins de la població ens decantem pel genèric *avinguda* i no *carretera*. L'*avinguda* de Castelló és ampla i rectilínia.

El cas de l'*avinguda* de Ramon Vallterra, que rep aquest genèric únicament en la placa, és ampla i recta, i condueix a la plaça de l'Ajuntament. La resta de fonts, incloses l'oficial consideren que és un carrer.

Podria merèixer el genèric d'*avinguda* la via d'entrada al poble des de la carretera de Vilafranca pel carrer Loreto.

Travessia. Carrer travesser, especialment entre dos carrers més importants.

Travessera. Carrer transversal a altres dos en el nucli urbà d'una població. Que travessa obliquament o perpendicularment.

Qualsevol dels dos genèrics es podrien utilitzar per al tipus de carrer indicat en la definició.

Atzacac. Carrer obert a una altra via només en un dels seus caps. Tot i que aquest genèric no és conegut en la parla local podria ser aplicat en els casos següents:

- Al carrer de Sant Roc el de la Torre Redona
- Al carrer de Sant Roc el Portalet
- Al carrer de la Mola
- Al carrer del Pilar
- Al carrer de la Caritat
- Al carrer de Puig Roda
- Al carrer del Mestre Ajado
- Al Fossar Vell
- Al carrer de les Roquetes
- A l'*avinguda* de la Font d'en Segures

Pany. Porció de carrer no interrompuda per cap travessia.

El carrer anomenat *el Pany de Dalt* no està tallat per cap travessia d'un cap a l'altre. Això no obstant està format pel reng o pany originari cara al sol i un altre de paral·lel con-

formant un carrer, per la qual cosa proposem d'anomenar-lo *carrer del Pany de Dalt*.

3.3.2. Identificació i delimitació de les vies i espais urbans de Benassal

Conegudes les deficiències vam descobrir la necessitat d'elaborar una llista amb totes les vies i espais que tenen nom o que el necessiten amb un codi numèric.

Es va confeccionar una fitxa per a cada topònim amb les dades següents:

Per a carrers, *avingudes* i *travesseres*:

- Indicació del lloc on s'inicia el carrer, observant els números de les cases amb anotació del carrer amb el qual conflueix l'extrem inicial.
- Indicació del lloc on acaba el carrer, observant els números de les cases amb l'anotació de la via amb la qual conflueix en l'extrem final.
- Enumeració ordenada de les vies que conflueixen a la via des de l'inici al final.
- Mesures aproximades de llargària i amplària.
- Dibuix del recorregut marcat amb una línia en un plànol.

Per a les places:

- Enumeració ordenada de les vies que conflueixen seguint les agulles del rellotge.
- Dibuix del polígon que conforma la plaça en el plànol.
- Nombre de m² que ocupa.
- La llista final d'espais viaris delimitats sobre el plànol reuneix 103 fitxes.
- Aquesta relació hauria de facilitar a la comissió de toponímia de l'Ajuntament el debat i la decisió sobre la divisió o manteniment de segments que actualment tenen nom i l'estudi i aprovació dels noms per als llocs que no en tenen.
- La inclusió de la llargària i l'amplària o superfície dels llocs permet aplicar criteris aplicables per a decidir la separació en dos topònims o el manteniment en un.
- Les mesures, juntament amb l'enumeració de vies confluent en una via o espai, permetran calcular

el nombre i la localització de les plaques senyalitzadores.

3.3.3. La creació de nous topònims

Amb la confecció de la llista d'espais viaris urbans vam detectar la necessitat de disposar de noms nous per a uns trenta topònims.

Els criteris recomanats per a topònims de nova creació són els següents:

- Cal assegurar la pervivència de la toponímia popular o històrica, de substrat anterior. Per a dur a terme la selecció de toponímia popular o històrica de Benassal, vam buidar els topònims urbans recollits en el magnífic treball de Pere-Enric Barreda Edo i Joan J. Peraire Ibáñez *Toponímia de Benassal* (1999).
- Topònims populars i antics com *les Ombries, el castell d'Àsens, el Bovalar, el castell de Corbó*, els hem incorporat com a nous topònims.
- Hi ha el carrer de les Eres Tancades i es podrien recuperar algunes de les nombroses antigues instal·lacions per a trillar i ventar el gra que amb el temps han esdevingut places. Hem proposat com a nous topònims *les Eres de Dalt, l'Era Empedrada, l'Era de Torro i l'Era Torreta*.
- Seguint els criteris, cal adequar els nous topònims a grups temàtics anteriors. Els darrers carrers oberts en el poble van ser batejats amb noms de comunitats autònomes: *Catalunya, Aragó, Castella i Múrcia*. Caldria incorporar *les Illes Balears*. Hi ha els carrers *València i Castelló*, caldria afegir *Alacant*.
- En les noves denominacions s'haurien d'incloure referències històriques a la Setena de Culla o comunitat dels herbatges que des de l'any 1345 va unir set pobles per a defensar els interessos i regular els drets pecuaris i forestals. En aquest aspecte, hi ha carrers dedicats a Culla i Vilar de Canes i falten la Torre d'en Besora, Atzeneta del Maestrat, Benafigos i Vistabella. També es poden

Codi: 010

Nom normalitzat: Avinguda de Vilafranca

Altres noms: Carretera CV-167

Inici: Carrer de sant Francesc

Final: Carretera CV-167 (darreres construccions fora de l'espai urbanitzable)

Vies que conflueixen: Passatge de Sant Francesc (pel nord); carrer del Tollet (pel sud); carrer de la Piqueta (pel nord); escales del Tollet (pel sud); carrer de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (pel sud); carrer de la Constitució Espanyola (pel sud); carrer del Castell de Corbó (pel nord); carrer de Benafigos (pel sud); carrer de Loreto (pel sud)

Llargària: 500 m

Amplària: 10 m

afegir el Molinell i el Boi, que formaren part de l'antic castell de Culla.

- Des del punt de vista històric cal incorporar referències al Maestrat, a Sant Mateu, a l'Orde de Montesa i a la Comanda de Benassal.
- Pel que fa al reconeixement a personalitats rellevants de la vida municipal, comarcal o d'altres àmbits, la pràctica desaconsella incorporar noms de persones vives. Alguns ajuntaments recomanen esperar cinc anys després del traspàs.
- Per a sèries noves es recomanen els relacionats amb els usos del territori.
- Hi ha un carrer dedicat als llauradors i es podria continuar la sèrie amb els transportistes, traguers, castroners o peraires.

4. LA LLENGUA DELS TOPÒNIMS

Es recomana utilitzar la forma escrita i l'ortografia de la llengua de què provenen els topònims. L'Orde d'1 de desembre de 1993 estableix que els topònims del nomenclàtor viari dels municipis i entitats locals menors de predomini valencianoparlant, s'han de redactar només en valencià.¹⁸

Comprovem la llengua dels topònims del fitxer de vies públiques de l'Ajuntament de Benassal (FAB) i sols dos utilitzen el valencià: *carrer Pla* i *carretera Vilafranca*. Un grup de vint topònims tenen el genèric en castellà i el nom en valencià: *calle Collets*, *calle Eres Tancades*, *calle la Canaleta*, *calle la Codina*, *calle la Mola*, *calle la Recua*, *calle la Roda*, *calle Mur*, *calle Penyagolosa*, *calle Roquetes*, *calle Tollets*, *calle Torreta*, *calle Tres Forques* i *calle Trinquet*, *calle Torrentill*, *camino Saulona*, *plaza del Planet*, *calle Labradors*, *calle Saulona*, *calle Serraes*.

Els quaranta-set restants estan escrits completament en castellà, amb casos de castellanització de la denominació tradicional popular, per exemple, de *Pedrissa* en *calle Pedriza*.

El Callejero del Censo Electoral de l'Institut Nacional d'Estadística en el fitxer de vies i de trams de vies de 21/09/2020 (INE), pel que fa a la llengua, reproduïx quasi

totalment la situació del fitxer municipal, amb més castellà, ja que escriu *calle Pla* i *avenida Vilafranca* i *calle Peñagolosa*; en canvi trobem *calle Llaurador*.

Les plaques tampoc respecten totalment el criteri oficial. La llengua dels topònims depén del moment en què es van posar. Les més antigues estan en castellà, tot i que algunes de les que es van col·locar abans de 1939 devien estar en valencià, com ara la dedicada a Joaquim Garcia Girona.

Igual que en els fitxers, algunes plaques tenen el genèric en castellà i el nom en valencià.

Un petit grup estan en castellà i valencià, sempre amb el castellà en primer lloc. Trobem algun cas curiós com el del carrer de Vilar de Canes, que presenta el nom del poble castellanitzat tot i que fa anys que sols és oficial en valencià.

I finalment hi ha un grup de plaques que utilitzen únicament el valencià, però, tal com hem dit, hi falten moltes plaques.

4. 1. FORMES DIALECTALS

Sobre topònims que responen a la variant dialectal o el parlar del poble, és convenient fixar gràficament la denominació viva i consolidada per l'ús dels parlants que en tenen un coneixement directe, sempre que la forma no siga considerada excessivament local. Així, d'una banda, es preserva la identitat del topònim i es respecta la forma popular que serveix de referència identificadora, i d'altra, s'adequa a la forma fixada per la normativa.

En les llistes oficials hem reproduït alguns topònims que estan escrits reproduint la pronúncia local. És el cas de *saulona* per *saulonar*, o *serraes* per *serrades*. Hi ha diverses errades de transcripció *lauradors* per *llauradors* i ortogràfiques o *recua* per *rècua*.

4.2. L'ARTICLE INICIAL

Els topònims inclouen l'article davant del genèric que constitueix per ell mateix el nom de lloc: *la Mola*, *el Pati*, *la Placeta*, *el Torrentill*, *el Pany de Dalt*, *els Plans*, *el Planet*. Hem desestimat aquesta possibilitat i preferim l'ús del genèric actual *carrer de la Mola*.

Davant d'un genèric que ha experimentat un canvi semàntic i ja ha perdut el seu caràcter descriptiu: *el Portalet*.

18. «El criteri general de l'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i serveis públics atindrà el predomini lingüístic establert en títol cinquè de la LUEV» (Orde d'1 de desembre de 1993).

Davant del nom de parts del poble: *la Canaleta, els Colors, la Roda, la Codina i els Carrerons*.

4.3. LA PREPOSICIÓ MEDIAL

Com a norma general convé restituir la preposició medial *de* en els topònims en què col·loquialment s'ha emmudit, especialment si es conserva l'article medial.

S'ha pogut comprovar que en les fonts consultades no sol aparèixer. La nostra proposta final incorpora sistemàticament la preposició.

5. LA RETOLACIÓ¹⁹

En l'inventari de plaques de les vies urbanes actuals la primera observació que fem és el gran nombre de llocs sense indicador.

La primera paraula del rètol ha d'anar escrita en majúscula perquè inicia el text. Encara que es pot retolar exclusivament amb majúscules (amb accents gràfics en les paraules que els requerisquen), preferim les minúscules.

No s'han de posar punts i finals als rètols.

Els determinants i els connectors prepositius o conjuntius no poden situar-se en una línia diferent de la de l'element que precedeixen.

No cal utilitzar la lletra cursiva per a indicar paraules o expressions que en altres contextos solen requerir-la, com ara malnoms, estrangerismes, etc.

Cal aprofitar correctament l'espai de les plaques, perquè uns rètols massa atapeïts no solen ser comprensibles.

Convé potenciar la llegibilitat dels rètols amb l'ús de tipografies clares, a més, el disseny ha de contribuir a facilitar la lectura i no a entrebancar-la.

Per a evitar errors en l'elaboració de les plaques n'hem creat un model i hem escrit tots els topònims en les plaques respectant els criteris esmentats.

Quan es considere interessant fer constar més informació en la placa s'utilitzarà la part de baix amb un tipus de lletra reduït.

En els carrers dedicats a persones s'evitarà els tractaments de *don/donya* o de *mossén*. S'escriurà el nom i els cognoms i en posició inferior i amb lletra més petita els anys de naixement i defunció, l'ocupació o benefactor, si és el cas.

4. PROPOSTA DE NOMENCLÀTOR VIARI URBÀ DE BENASSAL

El resultat del treball ha possibilitat la presentació d'una llista de topònims d'acord amb els criteris esmentats. El codi numèric inicial correspon al de la fitxa de dades. Els topònims amb asterisc són de nova creació. Els que van acompanyats de (*d*) són noms que han modificat part del lloc que denominaven. Alguns llocs amb codi i delimitats encara no tenen nom. La informació entre parèntesis que acompanya alguns topònims s'hauria d'incloure en la part inferior de la placa amb tipografia més petita. A més de les dades sobre persones, aquesta informació rellevant està relacionada amb

19. AVL 2015

topònims o elements singulars antics. Les plaques d'un mateix carrer poden incloure informació secundària diferent dependent de l'indret de la via on estiguen situades.

- 001 Plaça de la Màquina de Batre*
- 002 Carrer de Loreto (d)
- 003 Carrer d'Atzeneta del Maestrat*
- 004 Carrer de Vistabella del Maestrat
- 005 Carrer del Boi*
- 006 Travessera de Torro*
- 007 [segon carreró paral·lel al carrer del Loreto, Inici: carreró 003; final: carreró 006; núm. 6].
- 008 Plaça de l'Era de Torro*
- 009 Carrer de Benafigos*
- 010 Avinguda de Vilafranca
- 011 Carrer de la Piqueta*
- 012 Carrer del Castell de Corbó*
- 013 Carrer del Molí d'en Rillo*
- 014 Carrer de la Constitució Espanyola
- 015 Carrer de l'Estatut d'Autonomia
- 016 Carrer de Sant Francesc (Bassis de Sant Roc; Camí de Sant Roc)
- 017 Travessera de Sant Francesc*
- 018 Carrer del Tollet
- 019 Carrer del Fossar Vell* (Portal del Carme)
- 020 Carrer del Fossar Vell*
- 021 Carrer del Pany de Dalt
- 022 Carrer de Sant Domingo (Eres de Dalt)
- 023 Carrer d'Ares (Peiró de Jacme Calbó, 1430; Camí del Saulonar)
- 024 [carreró en forma de L des del camí d'Ares]
- 025 Carrer de la Mola (Portal de la Mola)
- 026 Carrer de Ricard Vives (Músic, 1884-1970; Era de Baix)
- 027 Carrer de la Tinença de Culla*
- 028 Carrer de Sant Mateu*
- 029 Plaça d'Espanya (el Pati d'en Palanques; Plaça dels Bous; Era Empedrada)
- 030 Carrer de Penyagolosa (Era de Torreta)
- 031 Carrer del Saulonar
- 032 [carrer dels del carrer del Saulonar cap amunt, nord, i cap avall, sud]
- 033 [carreró estret que ix de l'era de Torreta cap a l'est, núms. 28, 30, 32, 34, 36]
- 034 [carrer de dalt del carrer de Sant Isidre i de baix de l'era Torreta amb eixida al carrer d'Ares]
- 035 Carrer de Sant Isidre (Hort de les Monges; les Eres Tancades)
- 036 Avinguda de Castelló
- 037 Carrer de les Eres Tancades
- 038 Carrer de les Eres Tancades
- 039 Carrer de les Eres Tancades
- 040 Plaça de Balasc d'Alagó (Senyor feudal, 1190-1239)
- 041 Avinguda de J. Enrique Monferrer (Metge, 1876-1926; els Plans)
- 042 Travessera del Trinquet
- 043 Carrer del Trinquet
- 044 Carrer dels Transportistes*
- 045 Carrer de la Pedrissa
- 046 Carrer dels Collets
- 047 Carrer dels Collets
- 048 Carrer del Cine*
- 049 Carrer de la Canaleta
- 050 Plaça de Joaquín Ballester (Polític i benefactor, 1865-1951; La Canaleta)
- 051 Avinguda de Teresa Pascual (Pintora, 1914-1995)
- 051 Avinguda d'Albocàsser
- 052 Travessera de Teresa Pascual*
- 053 Carrer de la Torre d'en Besora*
- 054 Carrer dels Llauradors
- 055 Carrer de Sant Antoni
- 056 Carrer de Múrcia
- 057 Carrer de Castella
- 058 Carrer de Catalunya
- 059 Carrer d'Aragó
- 060 Carrer de Vilar de Canes
- 061 Carrer del Torrentill (Canalitzat al segle XIV)
- 062 Carrer del Carme*
- 063 Carrer de Manuel Ajado (Mestre; El Joc, antic dau)
- 064 Carrer de la Fe

Vista de Benassal amb els noms de parts del poble

- 065 Carrer del Pilar (Els Carrerons - Planet de Solsó)
- 066 Carrer de la Caritat (Atzucac; Els Carrerons)
- 067 Carrer de de Gabriel Puig Roda (Pintor, 1865-1919)
- 068 Carrer de l'Església (Pati de l'Església)
- 069 Plaça de l'Ajuntament (Portal de l'Aigua; La Plaça)
- 070 Carrer Major (Plaça Vella; Portal d'en Salla)
- 071 Carrer de Sant Roc (El Portalet, Carreró d'en Rius; Carreró de la Torre Redona)
- 072 Carrer de Magdalena de Grau (Benefactora, 1817-1900)
- 073 Carrer de Joan Barceló Marcó (Enginyer de camins, 1877-1959; Carrer de la Font; Portal de Sant Cristòfol)
- 074 Carrer dels Cavallers (de Sánchez de Cutanda)

- 075 Carrer de Vicente Almenar (Metge benefactor, 1901-1954)
- 076 Carrer de Joaquim Garcia Girona (Rector i poeta, 1867-1928; Carrer de l'Hostal)
- 077 Carrer de les Roquetes
- 078 Carrer de les Illes Columbretes (Carreró del Delme)
- 079 [carreró sense eixida des del carrer de les Roquetes]
- 080 Carrer del Mur
- 081 Camí de la Creueta*
- 082 Carrer de Culla
- 083 Raval de la Codina
- 084 Carrer de la Codina (Barranc de la Vila)
- 085 Plaça del Planet
- 086 Carrer de la Roda

- 087 Carrer Pla (de Gordiano Ribera historiador, 1842-1912)
- 088 Carrer de Sant Cristòfol (els Llavadors)
- 089 Carrer de la Rècua
- 090 Carrer de Ramon Vallterra (benefactor, 1920; El Tancat)
- 091 Carrer de Perfecto Artola (Músic, 1904-1992; El Tancat)
- 092 Carrer del Bovalar*
- 093 Carrer de Manuel Molés Usó (Periodista taurí, 1940)
- 094 Avinguda de la Font d'en Segures (els Colors)
- 095 Camí del Mas de Vicente*
- 096 Carrer de les Serrades
- 097 Carrer del Castell d'Àsens*
- 098 Carrer del Moncàtil
- 099 carrer de José María Cadroy Vives (Benefactor)
- 100 Carrer dels Colors*
- 101 Carrer de les Tres Forques
- 102 Atzucac de les Serrades*
- 103 Carrer de València (Raval de la Fira)
- 104 Carrer de la Comanda (Portalet del Forn)
- 105 Plaça del Maestrat (el Vall)

BIBLIOGRAFIA

- ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2015): *Criteris per a la fixació de la toponímia valenciana*, col·lecció «Manuals», 3, València: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la llengua.
- BELTRAN ZARAGOZÀ, Andreu (2019): «Topònims de la demarcació del Castell de Culla al segle XIII», en *Noms de lloc i de persona de les terres de Penyalgosa i altres estudis d'onomàstica*, ed. Jesús Bernat i Ferran Guardiola, col·lecció «L'Estralla», 3, Barcelona: Societat d'Onomàstica. Barcelona.
- BARREDA Pere-Enric; PERAIRE, Joan (1999) «Toponímia de Benassal», en *Cooperativa Agrícola Benasalense, 50 aniversari, 1949-1999*, vol. II, Benassal: Cooperativa Agrícola Benasalense.